

Főpásztori vizitáció az Örmény Katolikus Személyi Plébánián

(Képgaléria és videó)

A kánoni vizitációra június 21–22-én került sor, és úrnapi ünnepi szentmisével zárult, melyet Erdő Péter bíboros mutatott be június 22-én délután az Orlay utcai Fogolykiváltó Boldogasszony és Világosító Szent Gergely örmény katolikus kápolnájában.

Az Oltáriszentség ünnepe egy napra esett az Örmény Katolikus Templom védőszentjének, az örmény népet keresztény hitre térítő Világosító Szent Gergelynek ünnepnapjával, mely az örmény katolicizmus legfontosabb ünnepe.

Világosító Szent Gergely tevékenysége indította el Örményország evangelizációját a III. század végén. Gergely családja korábban a római birodalom területére menekült, itt ismerkedett meg a kereszténységgel, itt szentelték diakónussá, majd az örmények püspökévé is. Visszatérve Örményországba hozzákezdett a keresztény hit terjesztéséhez.

A XVIII. században érkeztek Erdélybe nagyobb számban örmények; jelentősebb közösségek alakultak ki Gyergyószentmiklóson, Szamosújváron, Máramaroszigeten. Az első, majd a második világháború után Erdélyből nagy számban települtek át örmény katoliku-

sok, számukra 1922-ben megalakult a budapesti Örmény Katolikus Egyházközség. Az első lelkipásztorokat a velencei mechitaristák küldték, majd 1934-ben a bécsi mechitaristák vették át a magyarországi örmény katolikusok lelki gondozását az esztergomi érsek főpásztori joghatósága alatt.

Az istentiszteleteket kezdetben a budapesti Szent István-bazilika Szent Lipót kápolnájában tartották. 1947-ben a bíboros főpásztor új dekrétummal, personalis és territorialis hatáskörrel szervezte újjá az örmény lelkészséget. 1949-ben a Budapest V. Semmelweis u. 9-be költözött a lelkészség, majd 1974 májusában a XI. Orlay u. 6. szám alatti háromszintes villaépületben találtak otthonra. Az épület földszintjén kápolnát alakítottak ki Azbej Sándor Ybl-díjas építész-mérnök tervei szerint.

A Fogolykiváltó Boldogasszony és Világosító Szent Gergely lelkészség úgy-

nevezett személyi plébánia, vagyis nincs saját területe, hanem – a Katolikus Lexikon megfogalmazása szerint – „egy terület krisztushívőit rítus, nyelv, nemzetiség vagy más szempont alapján fogja össze közösséggé”.

A szentbeszédben Erdő Péter először az Eucharisztia misztériumáról beszélt, mely a legbensőségesebb közösség misztériuma. Ezután – mintegy a vizitáció összegzése-képpen – elmondta: nagy örömmel végzett egyházlátogatást a budapesti örmény katolikus lelkészségen, „ahol látni a múlt értékeit, a hit, a szeretet, az odaadás és a hűség bizonyítékait”.

A II. vatikáni zsinat sajátos logikát jelöl meg a keleti katolikus liturgiák számára – hangsúlyozta a főpásztor. – „Kijelenti, hogy maguknak a keleti katolikusoknak kell elmélyíteniük saját hagyományuk ismeretét,

és ha a hiteles tradíciók csorbultak volna, igyekezniük kell visszatérni a régi hagyományokhoz. A zsinat azt is elismeri, hogy a kinyilatkoztatás gazdagságának bizonyos vonatkozásait olykor megfelelőbben érzékelteti vagy jobban megvilágítja egyik vagy másik keleti vagy nyugati hagyomány. Itt tehát kölcsönös kiegészítésről van szó.”

Különösen érvényes ez az örmény hagyományra – emelte ki a bíboros –, hiszen a világon az első ország, amely hivatalosan is,

közösségi jelleggel, elfogadta a kereszténységet, az örmények országa volt, ahol már a II-III. században jelentős számú keresztény élt. Világosító Szent Gergely hosszú börtön után végezhetett csak áldott missziós tevékenységét az örmények között, miután meggyógyította és megtérítette a korábban keresztényüldöző, kicsapongó életet élő III. Tiridat királyt, aki beleőrült saját gaztetteinek súlyába. A megtért király akarata szerint az örmény egyházat Gergely szervezte meg, aki tizenkét püspökséget alapított.

A szentbeszéd zárásaként Erdő Péter Világosító Szent Gergely közbenjárását kérte: „Adja Isten, hogy örmény katolikus közösségünk fennmaradjon, és sugárzó tanúságot tegyen hitéről egész népünk előtt. Világosító Szent Gergely, könyörögj érettünk!”

Mint Fülöp Ákos adminisztrátor-lelkipásztor a *Magyar Kurír*-nak elmondta, a vizitáció során a bíboros az egyházi gondnoksággal beszélte meg a lelkészség ügye-

it, majd az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület képviselőivel találkozott. A megbeszélésen részt vett az egyesület elnöke, dr. Issekutz Sarolta, II. kerületi örmény nemzetiségi képviselő, a Fővárosi Örmény Klub alapítója. Mindkét szervezet kulcsfontosságú szerepet tölt be a lelkeség és az egész magyarországi örmény közösség életében.

Az Örmény Katolikus Lelkeség, valamint a szintén az Orlay utcai épületben helyet kapó múzeum fenntartása és támogatása fontos része a magyarörmény identitás-

nak. Havonta egy alkalommal nagy népszerűségnek örvendő *Zeneagapét* tartanak a szentmise után. A misék örmény katolikus rítus szerint, magyar nyelven folynak. Évente 3-4 alkalommal a libanoni örmény katolikus pátriárka titkára, Avedik Hovannisján celebrál zenés szentmisét örmény nyelven. 2013 őszén Avedik atya öt gyermeket keresztelt és bérmált meg az örmény katolikus rítus szerint.

Fotó: Lambert Attila (Videó: *Metanoia*)
(*Magyar Kurír* – (vn) 2014. június 23. hétfő)

Küsmődi Attila, szamosújvári római katolikus plébános

Homília – Világosító Szent Gergely ünnepe

Krisztusban Testvéreim!

Ünnepelni jöttünk össze az örmények Világosító Szent Gergely szentjét: ünnepelni, megtisztelni, követni. Ha jól mondom – mert ugyebár örményül nem tudok –, Szurp Grigor Luszárovics, az örmények apostola több mint 1700 évvel ezelőtt megkeresztelte az örmény királyt, és az örmény királlyal együtt az egész nemzetet.

A mai evangéliumi részlet Máté evangéliuma 5. fejezetéből való, ennél az evangélium részletnél nem lehetne szebbet találni Világosító Szent Gergely ünnepére.

Ti vagytok a föld sója! Ti vagytok! Nem „te” vagy, hanem „ti” vagytok. A közösség vagytok a föld sója. Ha a só ízet veszti, ugyan mivel sózzák meg? Ugyebár tudjuk, hogy só nélkül ízetlen az étel. Nincs olyan íze, amely értékesé tenné, elfogyaszthatóvá tenné. Mikor kicsit, mikor többet kell az ételbe tenni ahhoz, hogy az finom legyen, hogy élvezhető legyen. Ti vagytok a földnek a sója! Az örmény nemzetet több mint 1700 évvel ezelőtt Krisz-

tus meghívta, hogy a föld sója legyen. De úgy néz ki, hogy a só ízet tudja veszteni. Milyen az a só, amely nem sóz, amelynek nincsen sóssága, amelyet beleteszel az ételbe, mégsem finomítja meg az ételt. Te elvárod tőle, hogy az étel finomságát megadja, és mégsem teszi meg. „Nem való egyébre, minthogy kidobják, és az emberek eltapossák.”

Ha a kősót kitesszük vizes, nedves helyre, akkor a só kioldódik belőle és marad a kő. Körülbelül erre gondolhatott az evangélista, amikor leírta, hogy a só ízet veszti. Maradt a kő. „Kidobják és eltapossák az emberek.”

Ide kívánczik Mahatma Gandhi esete, aki, amikor az angol gyarmatosítók a són keresztül is fogva tartották a népet Indiában, akkor azt mondta Gandhi, hogy nem veszünk az angoloktól sót, inkább a tenger, az óceán vizéből fogjuk kinyerni azt. A sót, a mindennapi élethez oly nélkülözhetetlen ásványi anyagot. Ezzel az ellenállással szabadította fel népét.

De ugyanez a Gandhi mondotta, hogy: „Ha találkoztam volna **egyetlen** egy olyan

kereszténnyel, aki az általa hirdetett tanoknak megfelelően él, magam is kereszténynek lettem volna.” Az evangélium tanúsága szerint a só ízet vesztheti, Gandhi tanúsága szerint pedig, a keresztények (legalábbis az általa látott keresztények) ízüket is veszítik. A kérdés adódik: mi keresztények, mi örmény katolikusok ízünket veszítettük-e? Ki vagyunk-e téve annak egyáltalán, hogy ízünket elveszítjük? Ha véletlenül ízünket elveszítettük, akkor van-e lehetőségünk arra, hogy ismét ízletessé legyünk, ismét sóssá legyünk, vagy az evangélium másik képét használva, ismét világossá legyünk?

Természetesen Krisztusnál soha nincs minden veszve. Ha véletlenül eltértünk a krisztusi úttól, attól, hogy egymás számára ízletessé kell lennünk, hogy világosság kell lennünk egymás számára, hogy egymás számára Krisztus világosságát kell közvetítenünk, mint ahogy Világosító Szent Gergely Krisztus világosságát adta át az örményeknek, Jézus mindig visszahív, és azt mondja: „Gyertek és gyökerezetek meg ismét bennem, gyökereitek engedjétek mélyebbre bennem, gyertek és a szőlőtőbe, mint szőlővesszők tagozódjatok bele.”

Barsi Balázs ferences atya írja egyik elmélkedésében: „Egy olyan közösség, amely együtt van, de nem Jézus miatt, Jézusért és Jézusból élve, nem hordoz világ és történelem feletti üzenetet. Van elég sok klub és szervezet a világon; mi nem azok vagyunk, hanem a Föld sója és a világ világossága Jézus miatt.” Mindenki felteheti a kérdést: Világosító Szent Gergely ünnepe mit jelent számára? Miért jön ide Szamosújvárra? Krisztusba tagozódni, Krisztusban újra sóssá lenni, Krisztusban újra világosság lenni, vagy inkább klubként, szervezatként, netán az „ángádzsábur” levesért jöttem és szeretnék együtt lenni fivéreimmel.

Krisztus ki tudja egyenesíteni véletlenül eltévedt szándékainkat. Mindig visszavár, mindig meg akar újítani bennünket, hogy az Ő életét éljük, és az Ő életét élve, a többiek, a mellettem élőket meg tudjam ízesíteni, világossá tudjam tenni, hogy mindenki élvezze az életet mellettem, a közelemben, érezze, hogy Krisztus egy picit tapasztalható általam. Nem az én hozzáállásom, nem az én munkám, hanem Krisztus szeretete miatt.

Visszatérek egy kicsit a „ti vagytok”-ra. A szamosújvári örmény katolikus közösség: ti vagytok az erdélyi örmény katolikusok kiemelt közössége. Ez a templom a székesegyház, ti minden vasárnap a székesegyházban részesülhettek Krisztus áldozatában, Igéjének gyümölcseiben. Az örmény katolikus közösség „hegyre épült városként” kell éljen a többi örmény katolikus közösség számára, az egész város számára, egész Erdély és az egész világ számára. Erdélyi örmény katolikus közösség. Lefordítom: Krisztushoz kapcsolt, Krisztus földi helytartójával, Róma püspökével szorosan kapcsolatban lévő, ez a kapcsolatot elevenen ápoló közösség. Megismétlem: ez a kapcsolatot elevenen ápoló közösség.

Egy szakdolgozatban olvastam, hogy „Az örmények múltja, valamint jövője is a váláshoz van csatolva, azért nem politikai, hanem vallási menekültnek nevezi őket a történelem. Jövője szintén csak vallása által biztosított.” Én ezzel a kijelentéssel – bár nem szentírás – teljesen egyetértek: „Az örmények múltja, valamint jövője is a valláshoz van csatolva.” Ha élni akartok, akkor Krisztusba gyökerezve, az Ő világosságát továbbadva tudtok élni. Erre az életre hív meg benneteket Világosító Szent Gergelyen keresztül a mi Urunk Jézus Krisztus! Ámen.
(*Elhangzott 2014. július 5-én, Szamosújváron az Örmény Katolikus Székesegyházban, a Világosító Szent Gergely bűcsú alkalmából.*)